

לה, מר קשישא בריה דרבא אשכחיה לרב אשי דקא מצטער מהבלא.

אמר ליה: וכי לא סבר לה מר להא דתניא:

הרוצה לרביץ את ביתו בשבת — מביא עריבה קערה מלאה מים, ורוחץ פניו בזוית זו, ידיו בזוית זו, רגליו בזוית זו, ונמצא הבית מתרביץ מאליו, שבאופן כזה לא גזרו חכמים.

אמר ליה: לאו אדעתאי! לא זכרתי ברייתא זו [פירוש אחר, איני סבור כברייתא זו].

תנא: אשה חכמה [אשת ת"ח או בת ת"ח ששמעה מאביה. רש"י] מרבצת ביתה בשבת, על ידי שרוחצת כלים בכל זוית בבית.

ומסקינן: והאידינא, דסבירא לן כרבי שמעון דדבר שאינו מתכוין מותר — שרי לרביץ אפילו לכתחילה! (4) שהמרבץ אינו מתכוין למלאות הגומות אלא שלא יעלה אבק. הילכך אפילו נתמלאו הגומות אין בכך כלום. (5)

הרודה ממנו דבש בשבת חייב חטאת. לפי שמקום "גידול הדבש" הוא בחלות השעוה שבכוורת, וחשיב כמחובר לכוורת, והנוטלו מ"מקום גידולו" חייב. [עיין משנה ברורה שכא יג אם הכוונה לרדיית החלות מהכוורת או לרדיית הדבש מהחלות].

ולא נתבאר אם הוא תולדת קוצר, דומיא תולש מהיער [ולכאורה קוצר שייך רק בדבר שיש לו גידול עצמי כל שהוא, ולא בדבש, המתהוה על ידי הדבורים], או שהוא תולדת גוזה, או תולדת דש. ויתכן שסובר רבי אליעזר שחידש הכתוב שיש בדבש איסור קצירה על אף שאין הוא גדל בעצמו.

אמימר שרא זילחא במחוזא. התיר לרביץ את הבית בעיר מחוזא, וכל בתי העיר היו מרוצפים באבנים.

אמר: טעמא מאי אמור רבנן דאיסור לרביץ, משום שבות, דילמא אתי לאשווי גומות שמא תוך כדי ריבוץ יתמלאו מאליהם הגומות שבבית בעפר, והוי בנין. ואילו הכא, במחוזא, ליכא גומות בבתיים, לפי שהרצפה שלהם עשויה אבנים.

רבא תוספאה אשכחיה לרבינא, דקא מצטער מהבלא שהתהוה מאבק. ואמרי

מותר מן התורה ולמה מחייב רבי אליעזר חטאת? ותירצו, דבזה גופא פליגי תנאי, דרבי אליעזר סבר דהוי פסיק רישיה ורבנן סברי דלא הוי פסיק רישיה.

ובפסחים סה, בד"ה המכבד, כתבו התוס' דמחלוקתם היא, דרבי אליעזר סבר דסתם מכבד ומרבץ מתכוין להשוות גומות תוך כדי מלאכתו, ורבנן סברי דאינו מתכוין אלא לכבד ולרביץ. ובסנהדרין פה א בד"ה ור"ש, כתבו דרבי

בעלי חיים והוא מסירו ומקיל מעליו הוא תולדה גוזה.

4. ומצינו אם כן שלש דעות בריבוץ: לרבי אליעזר חייב חטאת, לחכמים אסור מדרבנן, ולר"ש מותר לכתחילה. והקשו תוד"ה המכבד, דמ"נ, אי הוי פסיק רישיה שע"י הריבוץ יבא להשוות גומות הא מודה ר"ש בפסיק רישיה דאסור. ואי לא הוי פסיק רישיה הרי לכו"ע